

Strategie 1 – Dekódování, první strategie čtení – abecední strategie

Převod grafémů na fonémy a jejich sloučení (syntéza) do slov je základní moment čtení a označuje se jako (sekvenční) **dekódování**. Jde o hlavní strategii, kterou děti při vývoji čtenářských dovedností trénují ve fázi seznamování s abecedou. Sekvenční dekodování je klíčové pro čtení *pravidelných slov*, která se čtou tak, jak se píšou. Při čtení takto pravidelných slov je vztah mezi grafémy a fonémy zcela zjevný. V jazycích s tzv. pravidelným pravopisem se slova vždy píšou, jak se čtou. Nicméně většina jazyků obsahuje také některá *nepravidelná slova*, kdy nelze zcela důsledně využít jen vazbu grafém – foném. Jazyky, které mají tzv. nepravidelný pravopis pak mají takových slov většinu. Všechny jazyky, jež využívají abecedu, se nacházejí někde na škále mezi výrazně pravidelnými jazyky, to jsou například finština a španělština, a značně nepravidelnými, jako je angličtina. Holandština je přibližně uprostřed tohoto rozpětí, čeština patří mezi spíše pravidelné jazyky.

Přestože se jazyky liší svým pravopisem, výzkumy ukazují, že nácvik čtení začíná vždy strategií dekodování, tj. osvojením vztahů mezi grafémy a fonémy (seznámení s písmeny) a jejich syntézou do slov. Nácvik dekodování začíná rozpoznáváním nejmenších částí slov (jednotlivých grafémů) a určením,

o jaký se jedná foném, např. ve slově „pes“ identifikujeme /p/ /e/ /s/ a následně hlásky spojíme do slova /pes/. Postupným nácvikem se děti naučí takto transformovat stále větší části slov (např. shluky souhlásek, slabiky, rýmy, kořeny slov, předpony, přípony atd.). Identifikace těchto větších částí slov je důležitá pro rozvoj kvalitního čtení. Zejména při čtení nepravidelných slov je klíčové, aby děti zvládaly identifikovat i větší části zapsaných slov.